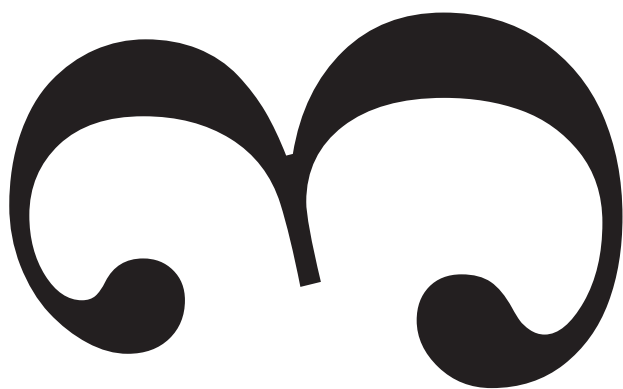

**Történetek, titkok, mesék
Közös Értékeink Házáról**

7300

Történetek, titkok, mesék Közös Értékeink Házáról

7300 - Történetek, titkok, mesék Közös Értékeink Házáról
Az Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtár kiadványa

Felelős kiadó: Bretus Imre, Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtár

2360 Gyál, Kőrösi út 118-120.

Felelős szerkesztő: Bretus Imre

Szerkesztők: Bakó Lilla, Hüttner Szilvia, Velkei Erika

Design: Bakó Lilla, Bretus Imre, Hüttner Szilvia, Velkei Erika

Fotók: Bakó Lilla, Bartolákné Baumann Krisztina, Borda Mihály, Börcsök Kata, Gyimesi István,
Velkei Erika, Veres Sándor, illetve az Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtár archívumai

Nyomda: Virtuóz Nyomda Kft.

Minden jog fenntartva

ISBN szám: ISBN 978-615-81840-9-0

Gyál

2023

7300

Történetek, titkok, mesék Közös Értékeink Házáról

20 éves az Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtár

Tartalomjegyzék

Pápai Mihály: A kultúra Gyál város számára érték	6
Bretus Imre: Amit ma teszünk, a jövőben visszhangzik	10
Gyimesi István: Kezdetben csak az álmaink voltak	14
Gondoltattól a tettekig – épül a ház	26
Gazdik István: Hiszem, hogy a kultúra örök	28
7300 nap története képekben – A kezdet...	36
Intézmény az intézményben. A könyvtár története	48
Velkei Erika: Múltból a jelenen át a jövő felé	54
Hüttner Szilvia: A könyvtár hiteles, családias, kedves hely	60
Intézményvezetők és könyvtárvezetők napjainkig	67
7300 nap története képekben – Napjaink...	68

A kultúra teremtő erővel bír, összeköt minket és gazdagítja életünket. Segíti az identitásunk kialakulását, és erősíti a városunkban élő emberek közösségi szellemét. Ezenfelül, közösségi házunk minden egyes rendezvénye, koncertje, kiállítása és foglalkozása lehetőséget teremt az emberek számára, hogy kibontakoztassák művészi tehetségüket, vagy egyszerűen csak megtapasztalják és élvezzék az alkotás szépségét.

A kultúra Gyál város számára érték

Pápai Mihály
Gyál város polgármestere

Tisztelt Olvasók, Kedves Gyáliak!

Nagy örömmre szolgál, hogy Gyál város polgármestereként lehetőségem van megszólítani Önöket ezen különleges alkalomból. Az idén ünnepeljük településünk közösségi házának 20. születésnapját, és ebből az alkalomból egy különleges kiadvány készült, amely bemutatja városunk kulturális gazdagságát és a közösség erejét.

Amikor rám bízta a város polgármesteri tisztségét, azt tűztem ki célul, hogy fokozott figyelmet és támogatást szenteljek a kultúrának. Gyál viszonylag fiatal település, így nem büszkélkedhet gazdag kulturális örökséggel. Mégis úgy gondolom, a kultúra mindannyiunk számára fontos, hiszen a múltból építkeznek, formálja a jelenünket, valamint hordozza a jövőnk alapjait.

Az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár 20 évvel ezelőtti megalapítása óta számos kulturális programnak és eseménynek adott otthont, és azóta is központi szerepet tölt be a városunk életében. A kulturális programok és rendezvények teremtik meg az együvé tartozás és az összetartozás érzését, hiszen az emberek itt találkozhatnak, ismerkedhetnek, és élményeket oszthatnak meg egymással.

A kultúra teremtő erővel bír, összeköt minket és gazdagítja életünket. Segíti az identitásunk kialakulását, és erősíti a városunkban élő emberek közösségi szellemét. Ezenfelül, közösségi házunk minden egyes rendezvénye, koncertje, kiállítása és foglalkozása lehetőséget teremt az emberek számára, hogy kibontakoztassák művészi tehetségüket, vagy egyszerűen csak megtapasztalják és élvezzék az alkotás szépségét.

A Gyálon élő emberek kreativitása és művészi tehetsége értéket teremtett városunk kulturális életében. A helyi közösségi ház egy olyan központtá vált, ahol ezt a sokszínűséget és kreativitást megélhetjük és megoszthatjuk másokkal. Olyan programokat szerveznek itt, amelyek minden korosztály számára izgalmasak és inspirálóak. Hiszek abban, hogy a kultúra elérhető és inspiráló kell legyen mindenki számára, függetlenül kortól, nemtől vagy szociális háttértől.

A kultúra nemcsak szórakoztató és szellemi fejlődést biztosító lehetőségeket kínál, hanem a városunk gazdasági növekedéséhez is hozzájárul. Turisztikai vonzerőt teremt, vendégeket

vonz, és lehetőséget nyújt a helyi vállalkozások fejlődésére. A kultúra tehát nemcsak érték, hanem befektetés is.

Az idén 20 esztendő közösségi házunk jól mutatja, hogy ma milyen gazdag és élő a kulturális élet Gyálon. Azt szeretném kérni Önöktől, hogy továbbra is éljenek a lehetőséggel, vegyenek részt a rendezvényeken, kiállításokon, koncerteken és művészeti foglalkozásokon. Élvezzék a kultúra szépségét és sokszínűségét, mert ez az, ami összeköt minket.

Ez a jeles évforduló lehetőséget ad arra, hogy visszatekintsünk a múltra, megnézzük honnan indult Gyálon a kulturális élet. Nagy utat tettünk meg, de mindig csak előre haladtunk, és hiszem, hogy ma is jó irányba tartunk.

Kívánom, hogy az idén ünneplő helyi közösségi házunk továbbra is az Önök élete része legyen, és a kultúra továbbra is gazdagítsa és inspirálja mindennapjaikat. Szeretném megköszönni mindazoknak, akik hozzájárultak a közösségi ház sikeres 20 évéhez. A művészeknek, a szervezőknek, a támogatóknak és minden egyes embernek, aki részt vett a kulturális eseményeinken.

A kultúra Gyál város számára érték, amelyet ápolunk és ünnepelnünk kell!

Köszönöm, hogy mindannyian részesei vagyunk ennek a csodálatos utazásnak, és köszönöm, hogy továbbra is támogatják a kultúrát Gyál városában.

Üdvözlettel:

Pápai Mihály
Gyál város
polgármestere

Immáron húsz éve, azaz 7300 napja mindannyiunk szeretett találkozási pontja az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár, a dél-pesti régió egyik legszebb, legkorszerűbb kulturális színtere. Két évtizede áll a különleges épület a város központjában az itt élő emberek, közösségek szolgálatában. Jó ide betérni, jó itt lenni, jó itt egymással találkozni, művelődni, beszélgetni. Önök szeretik a „Közházat”. Szeretnek hozzánk, közösségbe járni, rendszeresen visszatérni. Az elmúlt két évtizedben hozzávetőlegesen 1,3 millió látogató nyitott be az épületbe, vett részt a gyáli kultúra gyarapításában.

Amit ma teszünk, a jövőben visszhangzik

Bretus Imre
Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár
igazgató

A kultúra nem állandó érték, azt mindig az adott korban élő emberek töltik meg tartalommal. Ami ebben segít: a kollektív emlékezet, a tudás, a könyvekben, a tapasztalatokban, az élményekben őrzött történetiség. Az emberi és nemzeti kultúrkincs lehetőség, hogy arra építve megteremtsük a kortárs kultúránkat. A kortársi tett maradandó, amit ma teszünk, a jövőben visszhangzik! A kortárs kultúránk évtizedek, századok múlva ugyanúgy klasszikus érték lesz, mint az elődök által élővé tett kultúra. A dolog nem kevés: naponta tenni, hatni, alkotni, gyarapítani önmagunk körül. Azért, hogy szebb, jobb, tartalmasabb legyen az életünk. Tenni sokféleképpen lehet. Művészeti csoportban, civil közösségben, színház- és koncertlátogatóként, könyvtárhasználó olvasóként, programokra érkező vendégként már teszünk is azért, hogy a kultúra élő legyen városunkban. Gyálon 25 000 lakos él, és sajnos még mindig van olyan itt élő, aki nem látogatta meg a házat. Őket is várjuk, az épület nekik is természetes otthonuk, számukra is tele van titokkal, meglepetéssel: gyermek- és ifjúsági kuckó, klub- és kertmozi, Gyáli-wood Moziünnep, több mint 63 000 könyv és mindenféle izgalmas program vár rájuk is.

Húsz év nagy idő. Köszönet illeti mindazokat, akik a Közház munkatársai voltak. Mindannyian erejük, tudásuk, tehetségük, képességük szerint tettek azért, hogy Gyálon a közművelődés jó irányba tartson.

2018-ban nekem jutott a megtiszteltetés, hogy újragondoljam a Közház közművelődési, társadalomfejlesztési, közösségfejlesztési, művészeti és szakmai működését. A megfogalmazott új gondolatok termékeny talajra találtak, és mivel mindannyian együtt gondoztuk a város kulturális életét – intézmények, civil szervezetek, az önkormányzat –, gyorsan új lendületet kapott a város közművelődése.

Gyálon a kultúrában napjainkban izgalmas, példaértékű dolgok történnek. A minőségfejlesztésben alkotótársként, igazgatóhelyettesként Velkei Erika mindenben méltó támaszom, Hüttner Szilvia könyvtárvezető, igazgatóhelyettes pedig óriási lendülettel dolgozik az olvasóbarát, szolgáltató könyvtár fejlesztésén. A közházcsapat ma már fiatalos, professzionális, empatikus és magnetikus alkotói közösség.

Közös Értékeink Házában nagy a nyüzsgés. A nyári fejlesztő táborok, a babakoncertek és babaszínházak, a gyermekszínházi bérletek lehetőséget nyújtanak a tartalmas élményekre, az anyanyelv fejlesztésére. A különböző korosztályokat célzó testi és lelki egészség fenntartá-

sát szolgáló események, az ünnepkörökhöz kapcsolódó tematikus rendezvények és fejlesztő programok kavalkádja vár ma már Önökre. Rendszeres szakmai konferenciáink az országos és térségi, járási közművelődés innovációját erősítik. Az Arany János születésnapján rendezett versünnep a verset szeretők seregszemléje. A néptáncsoportok, a néptáncfesztivál és a táncházi programok pedig a kortárs hagyományőrzés tartalmas eseményei. Az adventi időszakban méhkas a ház: koncertek, színházak, színes foglalkozások, közös fenyőfa, gyertyagyújtások hangolják az ünnepre a látogatókat. A művészeti élet is fejlődik, immáron két rangos képzőművészeti esemény is van a városban: a pütkösdi szemle a gyáli alkotók kiállítása, a XXXIII. alkalommal megrendezett Téli Tárlat pedig számos gyáli alkotó részvétele mellett már nem csak a helyi művészek seregszemléje, hanem a Kárpát-medencében és a diaszpórában élő művészek munkáit is felvonultatja. A kiállításon az ország rálát Gyálra. A könyvtár pedig könyv-, érték- és olvasócentrikus hely; gyermek-, családi és ifjúsági programokkal, író-olvasó találkozókkal, irodalmi pályázatokkal, rendszeres kiállításokkal várja az olvasókat.

7300 nap, azaz húsz év alkalmat ad a visszatekintésre, az ünneplésre. Két évtized alatt 1,3 millió, hat év alatt hozzávetőlegesen 600 000 látogató nyitott be az épületbe, ami azt mutatja, hogy a város kulturális életének alapja szilárd. A városban a közművelődést közös akarat és szándék vezérli. Magam és a munkatársaim nevében pedig ígérem, hogy ugyanúgy, mint az elmúlt hat évben, ezentúl sem fogunk a minőség terén kompromisszumokat kötni. A magas színvonalú, szabad alkotói légkör a garancia a töretlen fejlődés lehetőségére.

Köszönet illeti a fenntartó Önkormányzatot, a képviselő-testület tagjait, Pápai Mihály polgármestert és Nagy József Elek alpolgármestert. Fontosnak gondolják, támogatják a város közösségi és kulturális életének fejlődését, ami nem csak szavakban, hanem tettekben is megnyilvánul. Az Intézmény költségvetése stabil, a sikeres működéshez szükséges támogatás hat éve töretlen.

2023-ban közösen, mindannyian ünnepeljük a 20 éves intézményt. Ebben az évben minden esemény egyben születésnap program is. A könyv, amit az olvasó a kezében tart, a két évtized felejthetetlen pillanatait eleveníti fel. Fogadják szeretettel!

Bretus Imre

A Községi Ház alapkövét 2002-ben rakták le, az épület egy évvel később készült el. 2003-ban adták át a gyáli lakosoknak, a helyi közművelődésnek. Az 1600 négyzetméteres épület hivatalos megnyitásához azonban hosszú út vezetett, amely út végigjárásában az akkori polgármesternek soha el nem évülő érde-
mei voltak. Díszpolgárunkkal, Gyimesi Istvánnal felidézük gyermekkorát, Gyál múltját, annak húsz évvel ezelőtti hangulatát, és választ kerestünk arra, miért volt fontos számára, hogy a városnak méltó kulturális tere legyen.

Kezdetben csak az álmaink voltak

Gyimesi István
nyugalmazott polgármester
Gyál város díszpolgára

- *Mi volt a legkedvesebb gyermekkori olvasmány?*

- A választ nagyon meg kell gondolnom, mert sok kedves olvasmányélményem volt. Nagyon mély, mai napig is tartó hatással voltak rám gyermekkoromban a szép és sok-sok emberi érzést, morális tartást adó Móra Ferenc regények, mesék. Nagyobbacska fiúcska voltam, amikor édesanyámnak a gyárban, ahol dolgozott, illetve, kötelező volt könyveket vásárolni. Az akkori állami, szocialista könyvterjesztő vállalat helybe vitte a dolgozó népnek a nyomtatott kultúrát, kis pénzért lehetett könyveket venni. Szóval édesanyám megvásárolta Shakespeare összes kötetét, amelyeket éjszaka, zseblámpával a paplan alatt titokban olvastam. Azért kellett titkolózni, mert meglehetősen szegények voltunk, szerény körülmények között él-

tünk, az öcsémmel együtt aludtunk egy vékony deszkaágyban. Ő nagyon szeretett aludni, engem pedig különösen érdekelt Shakespeare történetei, faltam őket. Ma is jó szívvel ajánlom mindenkinek az angol szerző izgalmas világát.

- *Gondolom szeretett moziba járni, hiszen mozi volt Gyálon.*

- Igen, a Dózsa filmszínház, amely jelenleg a Közösségi Ház színházterme. Mozi már az 1950-es években is volt Gyálon, állt az épület, voltak mo-

zivetítések, ez volt akkoriban a templom mellett az egyetlen közös és közösségi tér, ahol meg tudott jelenni a kultúra. Olyannyira közösségi tér volt, hogy 1956 őszén a forradalom alatt az épületben alakult meg a forradalmi bizottmány. Az édesanyámnak – a legvadabb szocialista időkben is – fontos volt, hogy vallási nevelést is kapjak, így ministráltam a templomban, amiért cserébe mehettem moziba.

Lelkes mozilátogató voltam, természetesen nem csak a filmek miatt. Kedves emlékeim közé tartozik, hogy addig helyezkedtem a moziban, amíg a nekem akkor tetsző kislány keze és a kezem összeérhetett. Felejthetetlen élmény volt ez gyerekként, akkor és ott ez volt a legnagyobb szerelem. A világ legszerencsésebb fiatalembere voltam a nyirkos moziszékeken, még akkor is, amikor a vásznon egy bányász életének a

„nagyszerűségét” vetítették. Mondanom sem kell, nem lettem bányász. A mai napig a számban érzem a moziban árult sósperecek és a bambi ízét. A gyáli fiúk a vitás ügyeiket is a moziban és annak fás udvarán intézték. Márpedig „megbeszélhiváló” akadt bőven, hol egy kislány volt az ürügy, hol más, de mindig adódott egy kis ok bunyóra, verekedésre. Az épületben nem volt mosdó, hátul, a mozi mögött volt egy potytyantós budi, a nagy nyárfák között. Egyik alkalommal kihívtak a moziból hátra, és egy tisztos

„Gyálon a mozi fontos és felejthetetlen emlékek, élmények tárháza a generációknak.”

jobbost kaptam ököllet egy vékony dongájú, de két markos fiú fedezéke alatt álló sráctól. Mint kiderült, egy lány volt a vita tárgya. Bátor harcosunk szeretett volna szíve választottjával jövőt tervezni, aminek szerinte akadály voltam. Igaz, hogy én már akkor rég nem voltam a lány lovagja, a pofon mégis nálam landolt. Egy szó mint száz, Gyálon a mozi fontos és felejthetetlen emlékek, élmények tárháza a generációknak.

- *Az 50-70-es években a mozi mellett volt alkalmas közösségi tér?*

- Gyál nem volt fejlett település, ami tudatos politikai döntés is volt. Az agglomerációs települések fejlesztése nem volt fontos. A termelőszövetkezetnek, tsz-nek volt helyisége, ahol lehetőség volt közösségi életre, és úgy emlékszem a posta helyén is volt egy teremféleség báloloknak. Később az iskolákban lett mód a települési események megrendezésére. Emlékszem, amikor az új posta építkezése elkezdődött, utaztam a buszon, és szemben ült velem drága jó iskolaigazgatóm, aki a tanácsnak is tagja volt. Megszólítottam: „Igazgató úr, végre lesz itt egy közösségi ház.” Erre ő felhorkant: „Mi az, hogy közösségi ház?! Posta lesz!”

Bennem már akkor munkált valami tenni akarás a közösségek felé, igazgatóm pedig – nem vitattam ott akkor sem a posta szükségességét – megmondta: a közösségek nem fontosak, csak a posta! A szocializmusra jellemző volt ez a sajátos gondolkodás.

- *A mozi épülete is szocialista tulajdon volt.*

- Igen, a Pest Megyei Moziüzemi Vállalat vagyongazdálkodó vállalat volt. Évtizedek alatt, minden erőfeszítés ellenére a vállalat szépen lassan tönkrement, a mozikat elkezdték mindenhol bezárni. Persze tehettek volna többet a közönség megtartásáért. Az épületet és a mozi technikát nemigen korszerűsítették, a videó megjelenésével és otthoni elterjedésével pedig erős konkurenciája támadt a mozinak. A filmkínálat ugyan bővült, a bányászmozik mellett már más jellegű filmek is megjelentek, de a folyamat visszafordíthatatlannak tűnt. Megtörtént a rendszerváltozás, már polgármester voltam, működött az önkormányzatiság. A képviselőtársaim egy részével együtt úgy gondoltuk, ennek a háznak Gyálnál jobb sorsa lesz. Egy polgármester igazából bele tudja vinni a képviselő-testületbe az egyéniségét, de a képviselő-testület döntését egy csomó dologban nem tudja megkerülni. Ilyen például a vagyonnal való rendelkezés felelőssége. Addig-addig ügyeskedtünk, amíg hosszú és kitartó küzdelem árán megszereztük az épületet az önkormányzat javára. Igen ám, de amikor miénk lett az épület egy újabb „gond” adódott. Mit kezdjünk vele? Tudtuk, tudtam, hogy Gyálnak a hosszútávú fejlődése érdekében szüksége van egy korszerű közösségi térre, de helyben erre nem volt elég forrás. Mit ad Isten? Épp akkor nyílt meg egy központi pályázati lehetőség, amivel lehetett pénzt szerezni erre a célra. Persze kellett a kurázi. A Petőfi utcában állt egy régi épület, amire ráírtuk, hogy könyvtár. Arra már nem emlékszem pontosan, hogy a pályázatban mennyire kellett bemutatni, hogy a könyvtár

épülete rossz, és mindenáron kell egy másik. Csalafinták voltunk, bemutattuk a terveinket. Szerencsére fiatal, kezdő önkormányzatként megkaptuk a fejlesztési pénzt, ami óriási lehetőséget nyitott meg. Éltünk, jól éltünk a forrással. A mai napig nagyon hálás vagyok a gyáli ipar-területnek, a kis és közepes vállalkozóknak, a családtagjaiknak, a közösségeknek, akik minden egyes téglába nagyon sok munkát tettek. Ezt a közösségi házat a gyáli közösségek építették. Saját maguknak teremtették meg a lehetőséget.

- *Kezdetektől az volt az elképzelés, hogy a Dózsa mozi kap egy bővítést, vagy volt esetleg többféle változat?*

- A pályázatoknak már akkoriban is feszes keretei voltak, kijelölték a fejlesztési célokat. Mi a pályázat beadásakor, a forrás megérkezésekor kiforrott elképzeléssel rendelkezünk. Tudtuk, mit szeretnénk megvalósítani. Méltó épületet kívántunk adni a köz művelődésének, a könyvtárnak.

- *Ugorjunk vissza az időben 1990-es évek előtti évtizedekre. Milyen volt a település hétköznapi élete?*

- A tanácsi rendszerben erős központi és ideológiai kontroll alatt állt az ország. Tervgazdálkodás folyt, úgy-ahogy zajlott a tsz-esítés. A térségek, azon belül a települések fejlődésének kérdése országos szinten dőlt el. Helyben a tanács és a tsz megtette amit megtehetett, vagy engedtek neki megtenni. Emlékszem óriási igény volt a saját telefonvonalra, de nem volt erre lehetőség. Amikor polgármester lettem, mint kiemelt pol-

gári védelmi vezető jogosult lettem egy telefonvonalra. Mivel nem volt kiépítve infrastruktúra, miattam felásták a Petőfi utcát. Akkoriban talán a tanácsnak, a tsz elnökének, egy fodrásznak és Némediszőlőben volt egy-egy készülék.

Középkiskolásként Budapestre a 13. kerületbe jártam minden nap vonattal. Nem csak én, hanem majdnem mindenki; a buszjárat csak később indult el. Zsúfolt vonatokon zötykölődünk, a lépcsőkön is állva utaztunk. A budapesti gyárakba a lajosmizsei vonalról nagyon sokan ingáztak, Gyálról is. Helyben nemigen volt munkalehetőség. Vagy a tsz-ben, vagy abban a néhány intézményben – tanács, iskolák – volt csak munka. Így hát ingázott majdnem mindenki. Közéletről ezekben az időkben épp emiatt nem lehet beszélni. Munka, iskola után az embereknek se kedvük, se idejük, meg hát megfelelő helyük sem volt összejönni.

Az 1990-es években hozzávetőlegesen 18 ezer ember lakta a települést, de sok bejelentés nélküli albérlő, ágybérlő is volt a városban.

- *Megtörténik a rendszerváltás. Megalakulnak az önkormányzatok. Munka ezek szerint akadt bőven, ha jól értem, ekkor nyílt lehetőség újrafogalmazni az alvó település jövőjét. Ehhez azért kellett egy erős magabiztosság, ambíció.*

- Ambíciónk az volt. Van egy mondás, hogy „az érdek úgy igazgat, mint a gazda”. Az első képviselő-testületben még nem jelent meg az érdek, nem tudtuk, nem tanultuk, mi a politika. Voltak ugyan pártok, pártokban ülő képviselők, de semmi jelentőségük nem volt, tiszta akaratú,

a településüket szerető, azt jobbá tenni akaró embereket hozott össze a sors. Amiben mindannyian egyetértettünk, hogy Gyál jobb település lesz, jobb lesz itt élni, kezdetben csak az álmaink voltak.

- *Egyértelmű volt, hogy Ön lesz a polgármester?*
- Nem, szó sincs róla. Akkoriban a polgármestert a képviselő-testület választotta, nem közvetlenül a választók. Voltak más ambiciózus jelöltek is, összesen három fő, mindenféle színekben. Erős volt a Magyar Demokrata Párt, a Szabad Demokraták Szövetsége. A palettán volt még a Fidesz. A szocialista párt elvesztette súlyát. Magam a Vállalkozók Pártjának voltam a tagja, amely nem azonos a Palotás János által jegyzett párttal. A pártom jól ki volt találva, mert az ipar-területeken keresztül a dolgozó iparosokat terelte egy platformba, Szabó Tibor pártelnök alá, én pedig a négy országos köztestületi tag egyike voltam. Egy dologra ugyan nem figyeltünk, mégpedig arra, hogy mindenhol más az érdek az országban. Ezért abba is hagytam a nagypolitizálást. A gyáli képviselő-testület alakuló ülésén a Vállalkozók Pártjának színeiben összefogva a Fidesz jelöltjeivel úgy döntöttek a képviselők, legyen én a polgármester. A megtisztelő feladatot vállaltam, és úgy hiszem mindent meg is tettem a településért.

- *A választások és a polgármesteri tisztség felvállalását némi ünneplés követhette. Aztán jött az első hétfői munkanap a 90-es évek elején. Melyek voltak az első teendőik?*

- Hol is kezdjem? Mint említettem, majdnem minden területen volt mit tenni. Kezdjük valami látványossal, mert már tettem róla említést. Hiányzott a mindenki számára elérhető telefonvonal, pedig óriási igény volt rá. Gondoltunk egy merészet, és belevágtunk a telefonfejlesztésbe.

Betalált az ügy. A régi polgármesteri hivatal irodájában lehetett befizetni az önrészt, helyileg ott, ahol a jelenlegi hivatal áll. Talán még sokan emlékeznek rá, a benzinkútig tartott a kilométeres sor. Az emberek türelmesen várakozva álltak sorba, hogy befizessék a 15 ezer forintot, és telefonhoz jussanak. A polgármesteri hivatal irodahelyiségében, az asztalok közepén, az ügyintéző munkatársak előtt pedig hegyekben álltak a százforintosok. Mai napig a hideg futkos a hátamon, hogy ezt „megúsztuk”. Ugyanis a Matáv monopóliuma mellett, konzorcium félét alapítva, néhány céggel szövetkezve, kijavítva a szabályokat, mégis mindent jogszerűen végezve lett Gyálon mindenkinek telefonja. Megcsináltuk, mert akartuk.

- *Mindig ilyen vagány, harcos, kísérletező személyiség volt, vagy a polgármesteri szerepkör kívánta meg ezt a beleállós hozzáállást?*

- Nem tudom...valami lehet bennem, mindig is volt, mindig is mozgott bennem...talán valami kukac. Már általános iskolás koromban is megtalálták azok a helyzetek, amikor irányítani, vezetni kellett. A Rákóczi iskolában ügyeletes vezető voltam, diákként. Valamiért, valahogy feldobódott a nevem ezekre a szerepkörökre, valamiért, valamilyen módon belekerültem az

irányításba. Nyughatatlan voltam és vagyok, ha Gyálról van szó, különösen.

- *Térjünk vissza az önkormányzatiság hajnalára. Megkezdte a munkát a képviselő-testület, dolgozik a polgármesteri hivatal, a polgármester. Testületi üléseken mégiscsak prioritizálni kell, foglalkozni a feladatokkal, meg kell határozni pontokat: honnan hová kíván eljutni egy-egy önkormányzati ciklusban a testület, a település. Említette, hogy sok jószándékú embert hozott össze a sors a testületben. Hogyan kell elképzelni ezeket az éveket? Teljes volt az egyetértés, az akkor még község jövőjéről, volt egy közös vízió, vagy a feladat súlya alatt formálódott meg a város jövője?*
- Párhuzamosan történt. Visszaulnélek a telefonfejlesztésre. Volt egy óriási igény, nyomás a lakosság részéről egy konkrét ügy-

ben, kell a telefon. Meg kellett oldani. Ez a logikai lánc érvényes volt, és ma is érvényes. Ha valaki odafigyel arra – és ez a lényeg –, hogy az itt lakóknak melyek az igényei, mit szeretnének, hogy az életük jobb minőségű legyen, és azzal ő is tud azonosulni, valamint a város fejlődésének érdekeivel is megegyezik a konkrét ügy, a közös siker magától értetődhet. Ha az igények és a prioritások találkoznak, abból csak jó dolog sülni ki. Mindig abban hittem, hogy akkor lesz valaki sikeres polgármester, ha az adott településen

született, ott nőtt fel, ott van a családja, ismeri és szereti a városát, gyerekként, fiatalként végigélte a település változásait. Csak így értheti, ismerheti a település igazi lelkét.

- *Milyen ennek a városnak a lelke?*

- Nagyon nehéz megválaszolni ezt a kérdést. Induljunk el onnan, hogy mindenkinek van saját lelke. Ha egy településen ezek a lelkek összeadódnak, akkor a településnek lesz közös lelke. Nagyon sokáig és nehezen értettem meg azt, hogy ez így működik. Az egész kérdést a hithez lehet hasonlítani. Ha hiszel valamiben, és azzal képes vagy azonosulni, akkor önmagad célja lesz a hited tárgya. Emellett látni azt, hogy az adott konkrét cél másoknak is fontos, mások is úgy gondolják, akkor ezek a hitek, lelki tenni akarások összeadódnak.

A városnak ez a közös összefogása, tenni akarása lehet a város lelke is. Gyál e tekintetben szerencsés. Már a kezdetekben megfogalmaztuk a közös célt, ha úgy tetszik a lelki azonosságot: élhető, kellemes, jó levegőjű, ligetes táj, kertváros, ahol jó élni. Olyan település, ahol közel vannak a munkahelyek, lehet dolgozni. Nem volt könnyű idáig eljutni, hisz számtalan hátrányt kellett leküzdeni, nagyon nehéz adottságú település volt. A 1990-es években találkoztam olyan háttéranyaggal, ahol a Pest Megyei Ta-

„Látni azt, hogy az adott konkrét cél másoknak is fontos, mások is úgy gondolják, akkor ezek a hitek, lelki tenni akarások összeadódnak..”

nács Tervezővállalatánál leírják: az agglomeráció feladata, szerepe az, hogy a Budapest felé áramló mezőgazdasági lakosokat megkösse, és megvédje tőlük a fővárost. Ezek a sorok belém égtek, nem volt könnyű látni, milyen szerepet szántak az agglomerációs településeknek. Akkoriban megváltozott a világ, sok, korábban mezőgazdaságból élő ember tartott az egyre inkább iparosított Budapest felé, ahol nem volt elegendő számú lakás. Mivel a fő játékszabályokat az országot irányító politikai vezetők fogalmazták meg, nemigen volt másra mozgástér. Az agglomeráció fejlesztése ugyanakkor nem volt benne a fősodorban. Akkoriban a dabasi járáshoz tartozott Gyál, onnan osztották a pénzeket. Mivel a településen élők száma gyakorlatilag évente megduplázódott, nem is maradt más lehetőség akkoriban, mint óvodát, iskolát építeni. Térdig jártunk a sárban, nem volt járda, aszfaltozott utca, gázhálózat sem, nagyjából más sem. Fejleszteni, fejleszteni, fejleszteni kellett, minden fejlesztés alapját ezekben az években raktuk le a városban. A minap volt alkalmam Pánczél Károly korábbi alpolgármesteremmel, jelenleg országgyűlési képviselővel beszélgetni. Megállapítottuk, hogy kicsit irigyeljük a jelenlegi döntéshozókat, mert ma már lehet játszótereket is építeni, nem csak közműveket. Kicsit viccelődve, nekünk csak a kábellerakás jutott.

- Elindult a városiasodás, lassan és kitartóan fejlődni, prosperálni kezdett Gyál.

- A normatív támogatás, a különféle pályázati lehetőségek és a tenni akarás valóban belendítette

a város fejlődését, illetve megtanultuk az önkormányzatiságot, alkalmazkodtunk a lehetőségekhez, adottságokhoz. Úgy éreztük, hogy számtalan jó dolgot van lehetőségünk elvégezni, márpedig, ha az ember jó dolgokat tehet, akkor jól is érzi magát, az idő meg repül. Észre se vettük, eltelt az első négyéves önkormányzati ciklus. Újabb évek jöttek, újabb feladatok, újabb célok, lehetőségek adódtak, tettük a dolgunkat. A kilencvenes évek végén, a kétezres évek elején jutottunk el oda, hogy komolyan felvetődött a közösségi ház megépítésének gondolata. Valós igény mutatkozott, hogy az irányítási és fejlesztési célok mellett, legyen egy valós tér, ahol a város szellemi, kulturális élete fejlődhet. Nem szeretnék megbántani senkit, ezért elnézést is kérek, de mindig is úgy gondoltam, hogy a Polgármesteri Hivatal csak adminisztrációs, hivatali, gazdasági központja egy településnek, nem töltheti be azt a szerepet, amit egy közösségi háznak kell betöltenie. Hiszek abban, hogy Gyál valódi központja a közösségek háza, a hely, ahol a lakosok bármikor találkozhatnak, beszélgethetnek, kulturálódhatnak. Kell egy épület, ami a város valódi központja. Meggyőződésem, hogy az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár méltó ehhez a feladathoz.

- Térjünk vissza a 2000-es évekhez. Hogyan indult a beruházás? A kultúrkúria hogyan kelt életre?

- Mint említettem korábban, a pályázat lehetőséget teremtett a megvalósításra, de a pályázat keretei a megvalósítás kereteit is megszabták.

Akartuk ezt a házat úgy, mint annak idején a telefont. Szeretném aláhúzni, hogy a megvalósítást követően a fenntartás legalább akkora feladat, hiszen évről-évre kell biztosítani a forrást a helyi közművelődésre, könyvtárra, kultúrálódásra, civil életre. Kiemelném a polgármesterek mindenkor felelősségét és elkötelezettségét. Gyálon szerencsés a helyzet, két évtizede a város vezetőinek a kultúra szívügye, és ennek így is kell maradnia. A kultúra megtartóerő, identitás, a jövőnk záloga.

- A tervrajzokon csak kusza vonalak vannak. Amikor elkészült az épület, elégedett volt?

- Igen, nagyon szeretem ezt az épületet. Benne van az, amit a kertvárosi életminőségről képzelek, hiszek. 2002-ben Bartolákneval együtt – aki a műszaki iroda építésmérnök vezetője volt – letettük az alapkövet, 2003-ban a Közházat birtokba vehette a város. Az építkezéssel járó apró-cseprő problémák megoldódtak. Izgalommal várta a közösség és én magam is az épület átadását.

- Megemlítettük az identitás kérdését. A Községi Ház él, betölti a közösségformáló, -megtartóerejét, természetes otthona minden gyálinak, civil szervezetnek, egyesületnek, intézménynek. Mit üzenne a házat használóknak, illetve azoknak, akik még nem voltak az épületben, programokon?

- Az embereket a gyökereik és a jövőhöz fűződő vágyaik, lehetőségeik határozzák meg. Hol születünk, hol nőttünk fel, hol jártunk iskolába, hová nősültünk, mentünk férjhez, hol ala-

pítunk családot, hol neveljük a gyereket, hol leszünk integráns része egy közösségnek. Ez maga az identitás kérdése, ügye. Szeretjük-e a várost? Hajlandók vagyunk-e tenni azért, hogy a városban az élet minősége még jobb legyen? Ha a válasz igen, akkor a saját életünk minőségére mondunk igent. A város vezetése mindig elkötelezett volt a gazdag kulturális lehetőségek fenntartása mellett, meggyőződésem, hogy ez a jövőben is így lesz. Az a kérdés pedig, hogy élünk-e a város mindenkor vezetése által kínált közös feladattal és felelősséggel, csak rajtunk, gyáliakon múlik. A Községi Ház elmúlt két évtizede számomra azt bizonyítja, hogy érdemes volt beleállni a kultúra fejlesztésének ügyébe, és hiszem, hogy az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár a következő évtizedekben is erős identitást ad a városnak, alapot ad a város jövőjének közös formálásához.

Az interjú 2023 nyarán készült az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár épületében, szerkesztette Bretus Imre és Velkei Erika.

Gyimesi István

nyugalmazott polgármester, Gyál város díszpolgára

Város- és közösségépítő, alkotó ember. Az ember, akinek neve fogalom. Az ember, aki hitt abban, hogy egy rossz hírű, alvó, poros településből élhető kertvárost lehet varázsolni.

Az ember, aki élő közösségek létrejöttét szorgalmazta. Az ember, aki a szolgáltatnak szentelte életét. Gyimesi István 1950. január 3-án született, már nagyszülei is gyáliak voltak. Januári gyerek, vonaton, télikabátba bugyolálva hozták haza a kórházból. Mindig igyekezett jó gyerek lenni, azok közé a kevesek közé tartozik, akik Poppé tanár úr pofonjai nélkül járták ki az általános iskolát. Nagy növésű, korán fejlődő gyerek volt. A mai napig szívesen emlékszik vissza tanáira, Szűts Szabó Istvánné Ani néniére és Garai Jenő bácsira. 1964 és 1968 között a Közgazdasági Technikum közlekedési tagozatán tanult, ahol képesített könyvelő, vállalati tervező, statikus végzettséget szerzett. 1968 és 1978 között az ERDÉRT gyakornoka, kereskedelmi tisztségviselő, munkaügyi előadó, művezető, szállítási vezető volt. 1978-tól a Fótaxinál taxisofőr, majd egyéni vállalkozó, taxis. Feleségével, Mártával sok évtizede házasság, két gyermekük – Olga és Róbert – született. Két unoka boldog nagypapája.

Közéleti szerepvállalása az 1980-as évek végén kezdődött. Közösségért való tenni akarása, rátermettsége, ismertsége okán a Vállalkozók Pártja és a helyi civil szerveződések támogatásával indult a választásokon. 1990-től öt cikluson, húsz éven át a település első embere volt. Megyei képviselő, 1998 és 2002 között a térség országgyűlési képviselője.

Visszavonulása után, 2010-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje kitüntetésben részesült. 2011-ben Gyál díszpolgárává választották.

Gyimesi István polgármestersége Gyál életének fontos korszaka. Húsz éves településvezetői tevékenyége idején, 1997-ben Gyál községből várossá lett. Nevéhez fűződik a település modern infrastruktúrájának kialakítása, a csatornahálózat, a telefonhálózat és a szilárd burkolatú úthálózat kiépítése, nevelési-oktatási intézmények létrehozása és modernizálása, a közbiztonság megszilárdítása, a tömegközlekedés megszervezése. Gyimesi István azonban nem csak városépítő, de közösségépítő politikus is. Regnálása alatt jöttek létre a város ma is virágzó civil szervezetei, alakultak ki hagyományai.

A Községi Ház alapkövetétele 2002-ben. A fotó Bartolákné Baumann Krisztina gyűjtése, aki az építkezés alatt a Polgármesteri Hivatal munkatársa volt. Az épület terveit A Taba és Társai Mérnöki Iroda Kft. (Tózsér Iván és Taba Benő) készítette.

Gondolattól a tettekig – épül a ház

A közművelődés fejlesztésének irányait a 2000. március 30-i testületi ülés alapozta meg, amelyen 4,9 millió forintot biztosítottak a város milleniumi rendezvényeire, és a képviselők elhatározták, hogy pályázatot nyújtanak be címzett támogatásra. A mintegy 300 millió forintra becsült építkezéshez a testület 40 millió forintos önerőt vállalt.

2000 tavaszán az önkormányzat megvásárolta a Koszó-féle ingatlant, majd megvalósíthatósági tanulmányt készítettek. Szeptemberben Gyimesi István már úgy nyilatkozott, hogy 280 millió forint támogatás elnyerésére van esély. Ehhez azonban decemberig be kellett mutatni a jogerős építési engedélyt, így 4 millió forintért rövid határidőre megrendelték a terveket. Novemberben határozott a testület a címzett támogatással megépülő 351 150 000 forint összköltségű beruházásról, amelyben

a saját forrás mértéke 70 230 000 forint volt. A központi költségvetésben biztosított fejlesztési forrást a város elnyerte, így 2001-ben 40 millió, 2002-ben 240 920 000 forint támogatással és 10 majd 60,2 millió forint önrésszel megkezdődhetett a munka.

„Régi adósságát törleszti a képviselő-testület a lakosság felé azzal, hogy valóban megépül ez a minden igényt kielégítő községi ház” – summázta a döntés jelentőségét Pánczél Károly akkori alpolgármester. A tetőtérrel együtt 1.837 négyzetméteres *„épület a Kőrösi úton található jelenlegi községi házzal és a szomszédos ingatlanon lévő épülettel fog szoros együtttest alkotni... A rendelkezésre álló terület minden cm²-e meghatározott funkciók megvalósítását szolgálja”* – mutatta be a tervet októberben az építész.

2001 őszén az önkormányzat megrendelte az előminősítési eljárást, majd a Köz-

beszerzési Értesítőben jelentette meg a programot. A közbeszerzési eljárás során 2002 februárjában a Construm Kft. ajánlatát fogadták el. Pályázatot nyújtottak be az *„újonnan alapított közművelődési intézmény, közösségi színterek technikai-műszaki felszereltségének támogatására”*, majd a megyei területfejlesztési tanács *„közösségi ház bővítési és felújítási munkái”* című kiírásra is. Ez is sikerrel járt, így a kétszer 8 milliós forintra lebontott támogatással a saját forrást 54 230 ezer Ft-ra sikerült csökkenteni. Elkezdődött a kivitelezés, melynek szerződését augusztusban 26,7 millió forintos keretszerződéssel módosították, melyhez az önkormányzat 18 millió forint önrészt vállalt.

Az igazgatói állás 2002 tavaszán közzétett pályázatának elbírálására júniusban került sor. A testület Szalai Dezső András pályázatát fogadta el, aki 2002-től 2007-ig megkapta a vezetői kinevezést. Az állományban lévő gazdasági ügyintéző és a takarító mellé, egy-egy közművelődési szakembert, mozgógépkészítőt és gondnok beállítását tervezték.

Az új közösségi ház műszaki átadása 2002 végén megtörtént, a hibák kijavítása után, a 2003. február 14-én a könyvtárat is felavathatták. A megjelenteket Szalai Dezső András és Dörfler Judit köszöntötte, majd Biczák Péter, a Pest Megyei Könyvtár igazgatója méltatta az esemény jelentőségét. Ezután Gyimesi István polgármester és Véghné Bágya Ildikó bizottsági elnök szólt, színes műsorral fejezték be az ünnepséget.

A 291/2002. sz. képviselő-testületi határozattal elfogadott alapító okirat szerint az eddigi intézmények jogutóda a Községi Ház és Városi Könyvtár, mely 2003. január 1-jétől önállóan gazdálkodó költségvetési szervként működik, és közművelődési funkciója mellett nyilvános könyvtári, közgyűjteményi feladatokat is ellát.

Czagányi László: Gyál története, a település krónikája a kezdetektől napjainkig, 334–336. o. ISBN 978-963-06-9744-6, Kiadó: Gyál Város Önkormányzata, 2010.

A ház a közösségi élmények megélésében, a kis közösségek erejében nagyszerű, most is ez adja a karakterét. A törzsvendégek jönnek gyakran és sokáig. Aki pedig még nem jött be, jöjjön bátran. Változnak a kultúrafogyasztás szokásai. Gyorsul az élet ritmusa. A közösséghez, az együttléthez való ragaszkodás fontos, és vannak olyanok is, akik a digitális világban érzik jól magukat. Nehéz ma védeni a kultúra területeit a digitális forradalomban, a covidban, a különféle negatív társadalmi folyamatokban. A változó világtól mégsem kell félni, minden egyes korszaknak megvoltak a nehézségei. Gazdik István korábbi igazgatóval idéztük fel az intézmény történetének egy időszakát.

Hiszem, hogy a kultúra örök

Gazdik István
Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtár
igazgató (2008–2017 között)

- *Mindig is tudta, hogy közművelődési területen fog dolgozni?*

- Nem, nem volt ilyen egyenes az út. A közös-ségben való lét mindig érdekelt, de gyerekként zoológusnak, ornitológusnak készültem. Még gimnazistaként is ebbe a tudományos irányba gondolkodtam, de nem vettek fel az egyetemre. Úgy adódott, hogy Gyálon képesítés nélkül tanítani kezdtem, és ez adott számomra egy elemi közösségi élményt, rájöttem – bár a madarakat azóta is nagyon kedvelem –, hogy az emberek érdekesebbek. Az évtizedek során voltam újságíró, szerkesztő, a Pátria Televízió alapító főszerkesztője, négy évig a Pest Megyei Önkormányzat sajtó-főnöke, elnöki tanácsadója. Dolgoztam országos napilapoknak, magazinoknak, szerkesztettem megyénk utolsó napilapját, az Új Pest Megyei Hírlapot, valamint két évtizeden át a Gyáli Mi Újságot. Közben újságíró végzettségem mellé a Nyíregyházi Főiskolán szereztem kommunikáció-művelődésszervező szakos diplomát, andragógus és intézményi kommunikátor végzettséget.

- *Tősgyökeres gyáli lakos?*

- 1977-ben, tizenkét éves koromban költöztünk Gyálra Tatárszentgyörgyről, ami egy Pest megyei falucska. Mint minden fiatal, én is keresgéltem a lehetőségeimet, határait. Az élet úgy hozta, hogy 40 éve a közösségekkel kapcsolatos tevékenység a munkám, hivatásom, életmódom.

- *A médiamunka mellett, úgy tudom, fokozatosan bekapcsolódott a gyáli civil élet szervezésébe.*

- Ez egy erős kötődés. Fiatal szakemberként, új-

ságíróként, gyáliként, úgy éreztem, hasznos lehetek. Egyre erősebb lett a kötődésem a civil szervezetek hétköznapijaihoz. Már akkor is igaz volt, hogy Gyál egy sok szempontból szerethető település, ahol ma is, de pár évtizeddel korábban meg bőven volt mit tenni. 15 évvel ezelőtt jött a lehetőség, megpályáztam a közösségi ház igazgatói feladatát. Anekdota, hogy közházás munkatársaim már akkor tudták, hogy én leszek az igazgató, amikor én még nem is gondoltam erre. Természetesen nem bántam meg, helyesen döntöttem. Minden, amit addigi szakmai életemben tapasztaltam és tettem, itt szintetizálódott.

- *Szalai Dezső Andrást követte.*

- Igen, valamint Tóthné Fajtha Anitát, aki megbízott vezetőként szintén irányította a házat. Pataki István barátom pedig még a mozi épületében, igencsak mostoha körülmények között kezdte a munkát. Akkoriban itt még nem is volt épület, ahol most beszélgetünk: ez a fogász lakása, rendelője volt. Az új épületben aztán Szalai Dezső András kezdte a munkát. Ő híres szakmabeli volt, a Petőfi Csarnokban ikonikus munkát végzett, a néptánc területén is számontartott szakember volt. Nyugdíj előtti utolsó éveiben került Gyálra, és kezdte meg az önálló arculat kialakítását.

- *Említette, hogy akkoriban már tevékenyen dolgozott a helyi civil életben. Bevonták az épület tervezési folyamatába 2001 környékén?*

- Nem gondolom, hogy éppen engem kellett volna bevonni az előkészítésbe, de amennyire tudom, más helyi szakmabeli sem kapott erre

lehetőséget. Mióta világ a világ, nem jellemző, hogy a kulturális beruházásoknál megkérdezzék a felhasználói oldalt. Erről írtam is egy tanulmányt, s ahol csak lehet beszélék a jelenségről, de van, ami nehezen változik. Abban az időszakban sem volt jellemző, hogy a szakma képviselőit is megkérdezzék arról, milyennek kellene lennie egy közösségi térnek. A tervező épületet, tereket lát, a közművelődési szakember meg embereket, akik különféle igényekkel érkeznek és mozognak a terekben. A kérdés soha nem az, hogy kell-e egy hely a közösségi életre, mert kell, ez vitán felüli. A kérdés inkább az, hogy milyen legyen az a hely? Mi itt Gyálon büszkéek lehetünk a Községi Háza, ez a régió egyik legszebb intézménye, de érkezésemkor sajnos messze nem volt funkcionális, kényelmes az épület. Ahogy dolgozni kezdtem, azt tapasztaltam, hogy szép a ház, de a belső térkiakítás nincs köszönnőviszonyban a közművelődési feladatokkal. Így az első két év másról sem szólt, mint az átalakításokról. Kollégáimmal igyekeztünk praktikusabbá, funkcionálisabbá tenni az épületet. Előremutató átalakításokat végeztünk, a felhasználó oldaláról ismerkedtem és közelítettem a házhoz.

- *Gyimesi István úgy fogalmazott a vele készült beszélgetésben, hogy az 1990 és 2000 közötti években sok problémája volt a településnek, de óriási lehetőségek is adódtak. Milyen volt ez az időszak, az ártatlanság kora szakmai szemmel?*

- Szép, alkotói időszak volt. Könnyen lehet, hogy elavult nézeteket vallok a szakmáról, de az a véleményem, hogy a kultúra egy Janus-arcú valami,

termék is, szolgáltatás is, de legfőképp közszolgáltatás. A kulturális javakhoz való hozzáférés olyan közszolgáltatás, ami ugyanúgy jár az embereknek, mint az orvos, az oktatás, a közbiztonság. A közszolgáltatási karaktert kellett felépíteni, és azt hagyománnyá tenni.

- *Fel tudja idézni az első munkanapját?*

- Utólag az emlék megszépül. Megmosolyogtató, de az első napon az első intézkedésem az volt, hogy wc-illatosítókat vetettem, mert a házban nem volt valami jó szag. Pedig a cél az volt, hogy ha valaki bejön az épületbe, otthonosan, kényelemben érezze magát. Tudja, hogy jó helyen van. Ez a ház nem lehet csak egy helyrajzi szám, nem lehet csak egy cím; hanem olyan épület, amely szellemi kisugárzással bíró műhely is egyben. Mivel a helyi civil társadalomban viszonylag otthonosan mozogtam, az egyik fő csapásirány feljűk mutatott. Minden erőmmel arra törekedtem, hogy a különféle szervezeteket támogassam. Ez, úgy vélem, eredményes volt: olyannyira, hogy a civil közösségek aktivitásait egyre nehezebben lehetett összegezgetni a napi feladatellátással. Az egyre számosabb civil rendezvénnyel persze nem volt baj, de a civil szolgáltató és a szakmai kulturális műhely közötti egyensúlyt meg kellett teremteni. Ez nem mindig volt zökkenőmentes, időnként konfliktusokkal járt.

- *Gyál agglomerációs település, nem könnyű egy kulturális vízió megvalósítása, hisz Budapesten egy adott estén több száz esemény is zajlik.*

- A budapesti programbőséggel vetélkedni ko-

moly szereptévesztés lenne, a fővárost saját pályáján nem lehet megverni. Óriási a programkínálat, mindenki megtalálhatja a neki kedves eseményt, akár egy csütörtök este. Gyál ezzel akkor nem tudott versenyezni, s meggyőződés szerint nem is kellett versenyeznie. Nagyon jó költségkeret állt rendelkezésre, hogy kiváló programokat szervezzünk, de mi adott időpontban egy-két programot tudtunk megvalósítani. Kell a jó program, a nagyprodukció, a koncert stb. is, de amiben a nagyváros nem tud konkurálni, az a 8-10 egymást ismerő, kedvelő, összehajoló emberek kiscsoportjai, az általuk létrehozott programok. Boldog voltam, amikor nemzetközileg sikeres előadók jöttek ide teltházás előadásokra, de legalább olyan boldog voltam, amikor végigmentem a házon, és 3-4 helyen is kisebb alkotói csoportokat láttam az épületben.

- *Az Ön értelmezésében mi a Közház? Civil ház? Kultúrház? Közösségi színtér?*

- Mindenekelőtt egy olyan fundamentum, ami a helyi kultúrában, civil életben megkerülhetetlen, amihez viszonyulni kell. Egy közösségi és kulturális tér, ahol a civil élet magától értetődik. Civil szervezetek nélkül nincs fejlődés, és akkoriban Gyálon a szervezetek másodvirágzásukat élték. A városnak nincs külön civil háza. Megérkezésemkor ott tartottunk, hogy a civilek működése mel-

lett másra csak szűkösen maradt idő, hely, lehetőség. Rendet kellett tenni, az erős civil tevékenység mellett a kulturális életet is erősíteni kellett. Civil barátaink részéről is megvolt a fogadókészség az együttműködésre, de nem mondhatom, hogy ne lettek volna csaták. A megoldás az lett, hogy két „civilnapon”, kedden és csütörtökön a civil szervezeti munka folyt, más napokon viszont a kulturális események zajlottak.

- *A közművelődési és a könyvtári szolgáltatások egy épületbe kerültek. A két kulturális ágazati terület együttműködésére mi volt a jellemző?*

- Méhész Árpádné Ildikó volt akkoriban a könyvtár vezetője, aki kiváló szakember. Kisujjában volt a könyvtárosság. Rutinosan tette a dolgát, én pedig elfogadtam, amit mondott, kért, nem szóltam bele egy olyan terület munkájába, amihez

nem érttem. Jól tudtunk együttműködni. Integrálni próbáltam a könyvtárat, hangsúlyoztam, hogy egy és oszthatatlan intézmény vagyunk. Kölcsönösen besegítettünk egymás munkájába, kialakult a békés egymás mellett élés és az egymást segítő működés.

- *Mi volt a szakmai víziója? Honnan hová szerette volna eljuttatni a gyáli közművelődést?*

- A legfontosabb alapelv a minőség. A mai napig sem veszem a bátorságot magamnak ahhoz, hogy

„egyre többen tudták a szakmában és azon kívül is, mi is az az Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtár”

a műfajok között megpróbáljak szelektálni saját ízlésem alapján. Már akkor is az volt a módszer, hogy a lehető legszélesebb palettán kell alkalmazkodik kínálni a tisztelt nagyjérdeműnek. Ugyanakkor bármilyen műfajról is legyen szó, a minőségben nem lehet hiba. A leglazábbnak tűnő, könnyed szórakoztatást is lehet színvonalasan csinálni, s a legveretesebb műfajokat is lehet... hát, hogy is mondjam... kevésbé színvonalasan prezentálni. Próbálkoztunk, mely területekre mutatkozott igény. Persze az igények kiszolgálása mellett mindig egy kicsit emelni kell a színvonalat, de nagyon fölé lőni nem érdemes, mert akkor elveszítjük a közönséget. Hol a határ? A mai napig nem vállalkozom arra, hogy ezt megmondjam. Ismerni kell a közönséget.

- *Tíz éve alatt mire a legbüszkébb?*

- Több minden is eszembe jut. Bár hangsúlyozom, szerencsém volt. Az eredményeimben talán a szakértelmem, az ötleteim is benne voltak, de szerencsém volt a munkatársaimmal is, sokat köszönhetek nekik. Büszke vagyok az akkori csapatomra, kollégáimra. Kivételes közösséget vezethettem. Megtiszteltetés volt velük dolgozni! Büszkeséggel tölt el, hogy a házból valódi műhely lett. Olyan intézmény, amelyhez lehetett fordulni, segítséget adott, és megkerülhetetlen lett Gyálon a közösségek, a kultúra terén. Büszke vagyok a civilekkel kapcsolatos eredményekre is. Büszke vagyok a megyei, országos sikereinkre, hogy egyre többen tudták a szakmában és azon kívül is, mi is az az Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtár. Büszke vagyok, hogy alig akadt abban

az időszakban a művészeti életnek olyan élvonalbeli szereplője, aki nem fordult meg nálunk. Szívesen emlékszem kedves történetekre. Egyik ilyen alkalom, amikor eljött Tátrai Tibor, László Attila és Babos Gyula gitárvirtuózok. Tátrai a negyedik szám környékén elkezdett improvizálni, erre Babos és László is felhúzta magát, és verseny indul el közöttük. Füstöltek a gitárok. Amikor abbahagyták, a közönség hosszú, döbönt csend után soha nem látott ovációba kezdett. Másik történet: úgy jött ki a lépés, hogy egyszerre két ismeretterjesztő előadás is volt a házban. Szabó Zoltán, az első magyarországi szívátültetést végző sebészprofesszor és Popper Péter pszichológus is megérkezett az előadására. Mielőtt elkezdődött az este kiderült, hogy Poppert nemrég a szívsebész műtötte, így adta magát a jelenet. Megölelték egymást, a szívgyógyász azt mondta „gyere, meghallgatom a szíved”, és Popper mellkasára hajtotta a fejét. Felejthetetlen emlék marad számomra a két nagy öreg. Büszke vagyok arra, hogy saját produkcióként magyar musical ősbemutatót tudtunk a szakma legkiválóbb művészeinek közreműködésével színpadra állítani, Végállomás címmel. Országosan is nagy port kavart a Hangszínhely címmel szervezett, képzőművészként is alkotó zenészek és zenélő képzőművészek részvételével zajlott fesztivál. Ezen több tucat zenekar lépett fel, 70 kiállító, köztük 10 Munkácsy-díjas alkotó képei voltak a falakon. Persze voltak kudarcok is. Egy alkalommal az eredeti Liversing zenekar koncertezett nálunk. Rocktörténeti kuriózum volt ez a javából, de alig nyolcvan volt kíváncsiak rá. Sajnos nem lett

sikertörténet az intézményünkben otthonra lett Nemzeti Kamaraszínház gyáli története sem.

- Az épület 2003-as átadásáról milyen emlékei maradtak?

- Az alapkőletételen még nem, de az épületátadásán már részt vettem. A megnyitón a Pest Megyei Szimfonikus Zenekar adott koncertet Noszeda Tibor karnagy úr vezényletével, ami az akkori Gyálon igazán színvonalas és szürrealisztikus élmény volt.

- Van törzsközönség és vannak, akik még soha nem jártak az épületben. Mit üzenne nekik?

- A ház a közösségi élmények megélésében, a kis közösségek erejében nagyszerű, most is ez adja a karakterét. A törzsvendégek jönnek gyakran és sokáig. Aki pedig még nem jött be, jöjjön bátran. Változnak a kultúrafogyasztás szokásai. Gyorsul az élet ritmusa. A közösséghez, az együttléthez való ragaszkodás fontos, és vannak olyanok is, akik a digitális világban érzik jól magukat. Nehéz ma védeni a kultúra területeit a digitális forradalomban, a covidban, a különféle negatív társadalmi folyamatokban. A változó világtól mégsem kell félni, minden egyes korszaknak megvoltak a nehézségei. Minden nehézség ellenére hiszem, hogy a kultúra örök.

Az interjú 2023 nyarán készült az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár épületében, szerkesztette Bretus Imre és Velkei Erika.

Gazdik István tíz éven át (2008. január 1. és 2017. május 21. között) az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár vezetőjeként sokat tett a civil társadalomért és a város közösségi életéért. A közművelődési és kommunikációs szakember 2017 májusától a Klauzál Gábor Budafok-Tétényi Művelődési Központ igazgatója. Aktívan részt vesz a szakmai közéletben, a Magyar Népművelők Egyesületének felügyelőbizottsági tagja, a Pest Megyei Népművelők Egyesületének elnökségi tagja. Rendszeresen tanít és vizsgáztat szakmai képzéseken. Több szakmai elismerés, köztük a Beke Pál-díj birtokosa.

Életrajzában így emlékezik a gyáli időkről: „Az eltöltött közel tíz év szakmai pályafutásom egyik legszebb és legizgalmasabb időszaka. A napi munka során ismét sokat tanultam, s közben egy kivételesen értékes, elhivatott munkatársi közösség vezetőjeként segíthettem a város fejlődését, értékek megszületését, megóvását, az ott és a környéken élő emberek életminőségének javítását, egyéni és közösségi ambícióik kibontakoztatását. Büszke vagyok arra, amit ez a közösség elért, büszke vagyok arra, amit a „Közház” Gyálon, s egyre inkább a város határain túl is jelent. Nagy megtiszteltetés számomra, hogy részese lehetek ennek a tevékenységnek.”

Kedves Olvasó!

A következő oldalakon megpróbálkozunk a lehetlennel. Több ezer fényképből válogattunk össze egy saját történetet, amely húsz év, azaz 7300 nap és 1 300 000 millió látogató élményeit és a Közösségi Házban töltött tartalmas idejét adja vissza. Láthat majd fotókat a Dózsa Filmszínhárról, a Közösségi Ház építéséről, az alapkötetételről, a még be nem lakott vadonatúj „0 kilométeres” házról. Láthatnak sok-sok fotót komoly és vidám pillanatokról, koncertekről, civil életről, színházakról, mosolyittas arcokról, kis, intim eseményekről és fesztiválprogramokról. A szándékunk az, hogy a fotók elmeséjék Önnek a város általunk legszebbnek gondolt kulturális és közéleti pillanatait. Válogatásunk a legjobb szándékunk mellett sem lehet teljes, de bízunk abban, hogy élmény lesz végiglapozni az archívumot.

A kötetben látható fotókat Bakó Lilla, Bartolákné Baumann Krisztina, Borda Mihály egykori mozigépész, Börcsök Kata, Gyimesi István, Velkei Erika, Veres Sándor készítette, illetve az Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtár archívumából származnak.

7300 nap története képekben

A kezdet...

Hangulatok
anno...

A könyvtárban a dokumentumok mellett gazdag programkínálat is várja az érdeklődőket. A három pillérből álló Irodalmi élményfürdő programok keretében, több mint tíz éve töretlenül sikeres az Irodalmi Szalon: Farkas Évi színművész nő vezetésével a Gyálon és a környező településeken élő írók és irodalomkedvelők rendszeresen összejárnak a könyvtárban. Ehhez kapcsolódóan 2022-ben elkészült az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár gondozásában az első Irodalmi Szalon antológia „Így írunk mi” címmel. A Balázs-Mátyás Zsolt költő által szerkesztett és vezetett irodalmi beszélgetések fontos szerzőket ismertettek meg a közönséggel. A harmadik programtípusban európai és országos hírű, az irodalom fősodrában alkotó írók-költők a vendégeink.

Intézmény az intézményben. A könyvtár története

Gyál községben **1960-ban** a faluház épületében, a mai Posta helyén, az Ady Endre utca 1-3. szám alatt létesült először könyvtár, amelyben egy húsz négyzetméteres szobában 407 darab könyv volt. Hat évvel később, **1966-ban** a Tanácsháza udvarán álló önálló helyiségbe költözött a könyvtár, ahol már harminc négyzetméteren működött. Ez az épület később, miután a könyvtár kiköltözött a helyiségből, rendőrség, majd üzemi étkezde lett. **1972-ben** a Tanácsháza épületének az orvosi rendelő felőli szárnyába a Kőrösi útra, a földszintre került a könyvtár. **1984-ben** a Tanácsháza mellé, L alakban a Somogyi Béla utca 2. szám alatt az új épületszárny középső szintjén rendezkedett be a könyvtár 160 négyzetméteren. **1999 júniusában** a könyvtárnak ki kellett költözni a Somogyi Béla utcai helyiségből, a helyén önkormányzati létesítést kezdtek el, a könyvtári állomány nagyobbik része pedig Némediszőlőre került. Némediszőlőn Roik István és neje, Roik Istvánné Marika saját telküket ajánlották fel a gyáli önkormányzat részére, hogy azon a közösség javára ház épüljön. A könyvek kisebb részét Gyálra, egy Majakovszkij utcai raktárhelyiségbe szállították. **2000. januárban** a régi tanácsi pince helyiségből is költözött a könyvtár, a Petőfi utca 4. szám alá, a régi óvoda, majd későbbi szolgálati lakás épületébe, aminek csak az alsó szintje volt használható. Itt ka-

pott helyet a könyvtár egy 25 négyzetméteres kis földszinti szobában. **2000 novemberétől 2002. február 27-ig** a Koszó fogász házában, a Kőrösi út 118. szám alatt – melynek helyére épült a jelenlegi Községi Ház – a könyvtár helyet kapott egy szobában. **2002. február 27-én** a könyvtár visszaköltözött a Petőfi utcába és **2002. október végéig** itt is működött.

2002-ben az Önkormányzat részben címzett állami támogatással, részben saját forrás segítségével Gyál központjában, a mozi épületének teljes átépítésével és bővítésével, valamint a Koszó-ház bontásával hozta létre azt az épületet, ahol a Községi Ház és a Városi Könyvtár is helyet kapott. Az épület összesen 1900 négyzetméter alapterületű, ebből 452 négyzetméter a könyvtár területe. **2002. október utolsó napjaiban** kezdődött el a könyvtár részleges beköltözése a Kőrösi út 118-120. szám alatti új épületbe. Némediszőlőről és a Majakovszkij utcai raktárból a könyveket **2002 végén és 2003. január első és második hetében** költöztették be a jelenlegi épületbe. **2003 elején** a költöztetéssel egyidőben indult az egyes állományrészek helyének kijelölése és a könyvek raktári rendszer szerinti elrendezése. Az állomány nagysága ekkor 39 194 darab dokumentum volt. **2003. február 14-én** került sor a könyvtár felavatására. A 291/2002. sz. képviselő-testületi ha-

tározattal elfogadott alapító okirat szerint az eddigi intézmények jogutóda a Községi Ház és Városi Könyvtár, mely 2003. január 1-jétől önállóan gazdálkodó költségvetési szervként működik, és közművelődési funkciója mellett nyilvános könyvtári, közgyűjteményi feladatokat is ellát. A könyvtárban a **2023. szeptember 1-ei** állapot szerint az élő dokumentumok száma 63 000.

A könyvtárban a dokumentumok mellett gazdag programkínálat is várja az érdeklődőket. Több mint tíz éve töretlenül sikeres az Irodalmi Szalon program, amelyet 2012 júniusában Mészáros Árpádné Ildikó és Csősz Tamásné Hajni kezdeményeztek. Összefogtak Farkas Évi színművésznővel, akinek a vezetésével a Gyálon és a környező településeken

élő írók és irodalomkedvelők rendszeresen összejárnak. 2022-ben elkészült az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár gondozásában az első Irodalmi Szalon antológia, „Így írunk mi” címmel. A legfiatalabb olvasók a Mesevárás programsorozaton Karácsonyi Lászlóné Ibolya segítségével az ünnepekhez, évszakokhoz kapcsolódó népmesét hallgatnak meg, majd az ezt követő kézműves foglalkozáson elkészíthetik a mese tárgyait, szereplőit. Nyaranta olvasótábor várja a gyerekeket, ahol a tartalmas elfoglaltság és sok játék segíti megismerni a könyvek, az irodalom világát. Hagyománnyá vált, hogy intézményi szinten megünnepeljük a Népmese napját, amelyet Benedek Elek születésének évfordulóján, szeptember 30-án tartanak országsszerte.

Két évtizede Közös Értékeink Háza

az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár

„Az idén 20 esztendőös közösségi házunk jól mutatja, hogy ma milyen gazdag és élő a kulturális élet Gyálon. Azt szeretném kérni Önöktől, hogy továbbra is éljenek a lehetőséggel, vegyenek részt a rendezvényeken, kiállításokon, koncerteken és művészeti foglalkozásokon. Élvezzék a kultúra szépségét és sokszínűségét, mert ez az, ami összeköt minket.” – Pápai Mihály

„Hiszek abban, hogy Gyál valódi központja a közösségek háza, a hely, ahol a lakosok bármikor találkozhatnak, beszélgethetnek, kulturálódhatnak. Kell egy épület, ami a város valódi központja. Meggyőződésem, hogy az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár méltó ehhez a feladathoz.” – Gyimesi István

„A városban a közművelődést közös akarat és szándék vezérli. Magam és a munkatársaim nevében pedig ígérem, hogy ugyanúgy, mint az elmúlt hat évben, ezentúl sem fogunk a minőség terén kompromisszumokat kötni. A magas színvonalú, szabad alkotói légkör a garancia a töretlen fejlődés lehetőségére.” – Bretus Imre

Ünnepi kiadványunkban az integrált intézmény két szakmai területének vezetőjét arra kértük, gondolják végig azt, hogy a következő években hová tesszük a fő hangsúlyokat a fejlesztési irányokban. Melyek a fő kihívások, és milyen kérdéseket és válaszokat fogalmazunk meg, hogy a gyáli kultúra ügye tovább fejlődessen.

Múltból a jelenen át a jövő felé

Velkei Erika
közművelődési igazgatóhelyettes

Az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár 20 éves történetének 5 éve vagyok aktívan részese. A kisvárosi hangulat, a régi barátságok és kapcsolatok hálója által átszőtt környezetbe belecsöppenne szakmai kihívás és egyben megtiszteltetés is volt számomra csatlakozni, megismerni a Gyálon élő közösségeket. Úgy gondolom, hogy folyamatos feladat a hagyományos értékek megtartása, ápolása és továbbörökítése, de elengedhetetlen az is, hogy 21. századiak, aktuálisak és mindig megújulni képesek tudjunk lenni. Nem csak intézményként igaz ez, hanem egyénileg is. Minden új impulzus hozzátehet az ember fejlődéséhez. A múlt értékeit átörökítve, a jövő újdonságai felé haladva.

Az életen át tartó tanulás fogalma a folyamatos megújulásra való képességet is magában hordozza. Mindehhez számos tényezőnek összhangban kell lenni. Például elengedhetetlen, hogy a kollégák is naprakészek maradjanak, vagyis mi is nyitott szemmel járjunk, képezzük magunkat, megismerjük olyan új témákat, amelyek esetleg Gyálon, a járásban, vagy akár szélesebb körben még kevésbé ismertek, és merjük ezeket az újdonságokat bemutatni, ébredező gondolatokat kibontakozni hagyni. Tehát fontos és folyamatos cél a képzett és fejlődésre képes humán állomány. Jelenleg az Intézmény vezetőjén kívül két szakalkalmazott dolgozik a közművelődési szakmai feladatok kidolgozásán, de büszkén mondhatjuk, hogy minden kollégával közösen haladunk a célok felé, együtt fejlődünk, csapatban együtt lélegzünk. Munkatársainkkal közös erővel dolgozunk azért, hogy a látogatók mindig otthonosan

érezzék magukat, hiszen kiemelten fontos számunkra, hogy tiszta és biztonságos környezetben, kellemes és nyugodt, látogató barát légkörben, minden körülmény megfelelő legyen közönségünk számára.

Lényeges, hogy az Intézmény infrastruktúrája is a haladást segítse, akár úgy, hogy a belső terek a lehetőségekhez mérten funkcionálisan átalakításra kerüljenek, akár oly módon, hogy az internetes felületeket és eléréseket, belső informatikai rendszereket, az intézményi kommunikációt is a jelen korhoz tudjuk igazítani, hogy az igényekre minél szélesebb körben tudjunk reagálni. Az elmúlt években évről évre szemmel látható volt a változás ezen a téren is, és a jövőben sem állhat meg ez a folyamat.

Program- és eseményoldalról közelítve, folyamatosan figyeljük és keressük azokat a lehetőségeket, amelyet szívesen fogad a közönség, illetve nyomon követjük a felmerülő igényeket. Rengeteg extrém, vicces, vagy éppen mélyen megérintő javaslat is felmerül tervezéskor, amelyek közül több gondolatot némi finomhangolás után meg is valósítunk.

Az elmúlt öt évben a meglévő, elődeink által le-tett alapok mellé új fókuszpontokat, új fejlesztési és programkínálati pilléreket határoztunk meg az intézmény vezetőjével, Bretus Imrével együtt. Folyamatos lendület, gyarapodó látogatószám jellemzi az Intézmény működését, melyben ugyan törést okozott a világot is megbénító koronavírus járvány és az idei évet érintő két hónapos zárva-tartás is. Mi ezen időszakok alatt sem tétlenked-

tünk, megújultak a belső tereink, előkészítettük a honlap és arculat megújítását, fejlesztettünk, innováltunk, így a zárvatartásokat követően gyorsan talpra tudtunk állni, a közönség pedig velünk tartott. Számos új fejlesztő, szórakoztató, élményekben bővelkedő minőségi készségfejlesztő szolgáltatást nyújtunk a látogatóknak, oly módon, hogy a programszerkesztés fókuszában minden esetben a kulcskompetenciák erősítését tartjuk szem előtt.

Legtöbbször elértük a várt eredményt, de természetesen volt olyan kezdeményezés is részünkről, amelyre nem, vagy nem az általunk várt mértékben reflektáltak a látogatók. Nem estünk kétségbe, haladtunk tovább, és haladunk folyamatosan most is. A Községi Ház kulturális kínálata versenyképes, ebben a házban minden elérhető, amiért sokan ma a fővárosba utaznak. Legyen az egészen

picike baba vagy már sokat tapasztalt idősebb látogató, biztosan mondhatom, hogy gazdagabbá válik a nálunk eltöltött időt követően. Minden korosztályt megszólítunk. Színház, koncert, mozi, egészségtudatosság, környezeti nevelés, digitális ismeretek bővítése, szakmai konferenciák, szórakoztató és fejlesztő programok, képzőművészeti kiállítások, nyári napközis gyerektáborok sokasága jellemezte ez idáig is a működésünket. Itt lényeges kiemelni, hogy mindig meghallgatjuk a kéréseket, figyelünk a közösségi tervezés elveire,

lehetőségeinkhez képes gyorsan reagálunk is, hiszen fontosnak tartjuk a folyamatos párbeszédet a látogatókkal, az épületet használók sokaságával. Emellett – annak ellenére, hogy az összes helyben fontos internetes platformon, a körzeti televízióban, a helyi újságban, plakátokon, szórólapon, személyes hírlevelekben ajánljuk időben előre az eseményeinket – néha előfordul, hogy visszhangtalan marad egy-egy program. Akik viszont eljönnek, rájönnek, hogy egy adott eseményre nekik bizony szükségük volt, hozzátett az életük minőségéhez. Ebben is kell segíteni, ebben is kell támogatni a közösségeket, hogy még

a maguk által meg sem fogalmazott igényekre is előttek tudjunk lépni.

„ebben a házban minden elérhető, amiért sokan ma a fővárosba utaznak”

Széles a paletta, melyet továbbra is fent szeretnénk tartani az aktualitásokat figyelembe véve. Ezt a széles palettát nem tudnánk életben tartani, ha nem lennének kivá-

ló szakmai és partneri kapcsolataink, melyeket az évek során folyamatosan építettünk, ennek bővítése pedig a továbbiakban is cél. Ennek köszönhető az a bőséges kínálat, amely jellemzi a működésünket, amelynek segítségével különböző perspektívából szerezhetnek tapasztalatot, tudást és ismeretet látogatóink. Lehetetlen lenne most mindent felsorolni, így a teljesség igénye nélkül néhány példát emelnék ki részletesebben. Sikeres óvodás és kisiskolás színházi bérletso-rozatot kínáltunk az oktatási-nevelési intézmé-

nyeknek, akik szervezeten hozzák hónapról hónapra a gyerekeket, és töltik meg minden alkalommal a színháztermet. Úgy véljük, aki élete korai szakaszában megszereti a színházat, felnőttként maga is rendszeres színházhasználó lesz, nagy valószínűséggel szívesen mesél majd gyermekének, és a gyermekét is színház-szeretővé neveli. A színház fontos eszköze az anyanyelv ápolásának. A színház a gyermekek érzelmi, mentális fejlődéséhez is sokat tesz hozzá. A színpadon látott mese, történet alkalmas a gyermeklélekben feszülő érzelmek megélésére, segít a fejlődő gyermeknek választani a jó és rossz erkölcsi normája között. A gyermekszínházban szerencsére nincs csend, a történettel együtt a gyermek érzelmi hatásokat megélve nevet, és az előadás végén boldog. A nevelési, oktatási intézmények és a Közösségi Ház közötti szoros és konstruktív, párbeszédre alapuló kapcsolat emiatt is különleges érték.

Újjáéledt a gyáli mozi, melyre felépítettünk egy kertmozi és klubmozi sorozatot. Egy picit régi, de mégis új, mégis más, visszaemlékezve és ápolva a múltat, előretekintve a jövő felé. Az év mozis eseménye a Gyáli-wood nap, amely klasszikus vörös szőnyeges program kiállításokkal, színészvendégekkel, alkotói portrébeszélgetésekkel. Figyelve és reagálva a fiatal, kisgyermeket nevelő családokra, három éve indítottuk el a babaszínházi projektet, mely azóta is töretlenül sikeres program. De itt is törekszünk az újdonságokra, csavartunk rajta, most már zenei fejlesztés is történik az előadás-sorozatban. Sikeresek a tematikus események, foglalkozások egy-egy ünnepkörhöz,

jeles naphoz kapcsolódóan.

Gyálon az Intézmény által szervezett városi szabadtéri nagyrendezvények – gyermeknap, Pünkösdi Fesztivál, Utcabál, közparkokban zajló események – mellett a Közösségi Ház adventi programsorozata öt éve szintén a legnépszerűbbek közé tartozik. A karácsony előtti négy-öt hétben közel száz program várja a családokat. Az adventi programhetek mottója „Az együtt töltött értékes idő ünnepe”, célja pedig, hogy az éves rutinszerű rohanásból kiszakadva a család jókedvvel együtt töltsön minőségi időt. Öröm látni, hogy mekkora igény van mindezek megvalósulására.

Ünnepkörökhöz igazodva a tárgyalgató programok is bőséggel várják a látogatókat. Ugyanakkor határozott jelzés érkezett a közönség részéről: a rendszeres, akár havi két alkalommal is megvalósuló kézműves játszóházak szervezésének gondolata. Ez is, mint sok minden más szakmai program-tartalom, már a mi kreatitásunkon múlik, hogy mennyire tartjuk meg a hagyományos formát, és mennyire viszünk bele aktualitást, mit adunk új elemként, fejlesztő formában. Mert a kettő ötvözete a legizgalmasabb kihívás számunkra. Olyan partnereket célszerű bevonni, akik az adott szakma kiváló képviselői. Például hagyományos foglalkozás az üveggyöngyfűzés, de újítógondolat, hogy az üveggyöngyöt is megfelelő eszközzel saját maga formázhatja, készítheti el a látogató, hiszen erre most már lehetőség van oly módon, hogy mobil műhelyek indulnak útra, települnek ki. Húsvétkor a tojásfestés szintén hagyomány, a módszerekben azonban számos új lehetőség rejlik, minden évben keressük, és meg is valósítjuk

az újdonságokat a kivitelezésben. A húsvéti locsolás is hagyomány, mi ezen is csavartunk egyet azáltal, hogy szakképzett aromaterapeutával, aromavíz felhasználással egyedileg dekorált üvegben vihették haza a résztvevők az illatos vizet. Számos példát fel lehet sorolni, ami a hagyományos és az új gondolatok összehangolásaként már ez ideig is megvalósult Gyálon. Előbb-utóbb a most még innovatív gondolat válik majd hagyománnyá.

Fontos említést tenni a gyáli civil szerveződésekéről is. A Közösségi Ház mindig is erős támogatója, a helyi identitás formálásának aktív szereplője, szervezője és befogadója volt. Ez a jövőben is az egyik fő hangsúly és feladat, továbbra is ismerni kell, hogy melyek azok az apró kis kapaszkodók, közös értékek, amelyek mentén önazonosnak tudnak lenni, biztonságban érezhetik magukat, illetve teljes értékű tagjaként, önállóan építik közösségüket, tesznek hozzá a város nagy közösségének fejlődéséhez. Az egyéni igényeket figyelembe kell venni, meg kell tartani, erősíteni, ápolni kell, teret biztosítva azok megélését. Városi szintű, vagy az intézményen belül nagyobb lélegzetvételű eseményeinket közösen alakítjuk, rendszeresen együttműködünk a civil szervezetekkel, teret biztosítva ahhoz, hogy bemutatkozzanak, megmutassák értékteremtő szerepüket. Emellett lehetőséget biztosítunk az önálló rendezvényeiknek is.

A meglévő hangsúlyok mellett szeretnénk további témákban is lámpásként világítani. Hiszen nagy a felelősségünk szakemberként, magánemberként, szülőként egyaránt. Fontos jövőbeni

kihívásnak tartom, hogy aktuális társadalmi kérdésekre is válaszokat keressünk, több szempontból gondolatokat ébresszünk. A minőségi gyermek-szülő kapcsolat, a kötődés és a nevelés minősége kiemelt téma a következő időszakban. Hamarosan több elemből álló saját fejlesztésű programkerettel kísérletezünk majd a „Vajon elég jó szülő vagyok-e?” kérdéskörben, itt természetesen számítunk a gyáli oktatási, nevelési és szociális intézmények, civil szervezetek támogatására is.

Közel visszük a minőségi időtöltést azokhoz is, akiknek korlátozottabbak a lehetőségeik. A városi terek, parkok és az azokban megvalósított minőségi programok megnyithatják az utat az elszigeteltségből a közösség felé.

Képesnek kell lennünk értékeket megtartóan hagyományosnak maradni és értéket teremtően kortársnak is lenni. Igény szerint megújulni, felülmúlni önmagunkat intézményi és egyéni síkon egyaránt. A fejlődő várossal a kulturális kínálatnak is fejlődnie, változnia kell.

Ünnepi kiadványunkban az integrált intézmény két szakmai területének vezetőjét arra kértük, gondolják végig azt, hogy a következő években hová tesszük a fő hangsúlyokat a fejlesztési irányokban. Melyek a fő kihívások, és milyen kérdéseket és válaszokat fogalmazunk meg, hogy a gyáli kultúra ügye tovább fejlődessen.

A könyvtár hiteles, családias, kedves hely!

Hüttner Szilvia
a könyvtár vezetője, igazgatóhelyettes

Mader Bélát idézve: „a társadalomban, amely egyre több joggal nevezi magát információs társadalomnak, vagy éppen tudástársadalomnak, a könyvtár alapintézmény, szerepe kiemelkedő, jövője megkérdőjelezhetetlen.”¹

A könyvtárak az ókor óta a legrégebbi információs intézmények, amelyek már létrejöttük kezdetén is a tudás és a megismerés szolgálatában álltak. Az elmúlt évtizedekben nagyot fordult a világ, újfajta, információs társadalom nőtte ki magát, amely a könyvtáraknál is megköveteli a gondolkodásmód-váltást. A könyvtárak feladata ennek az újfajta társadalomnak az információs igényeit kielégíteni. Mindez magával vonja a könyvtárosok megújulását is, új ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal kell felvérteznünk magukat.

A változások a gyáli könyvtárat sem kerülik el, e tekintetben három fő területet említenék: az információs technológia változásai, kihívásai, továbbá a könyvtárak megváltozott szerepe az olvasás megszerettetésében és népszerűsítésében, harmadrészt a könyvtár mint újraértelmezett közösségi tér. Az említett csomópontok részletezése előtt fontosnak tartom megemlíteni, hogy a könyvtár elsődleges és évszázadokra visszanyúló funkciója a dokumentumok gyűjtése, feltárása, rendszerezése, és azok rendelkezésre bocsátása. Ezt a feladatot az elmúlt hat évtizedben a gyáli könyvtárosgenerációk erőforrásaikhoz képest megoldották. Hagyományos dokumentumok tekintetében a városi könyvtár eddig is jól gyűjtött,

minden réteg igényét kielégítő, igen gazdag állománnyal rendelkezett. Építkezni pedig csak stabil fundamentumra lehet.

Visszatérve az előzőleg említett három fő kihívásra. Az információs technológia tekintetében egyre inkább a digitális eszközök és tartalmak előretörése, bővülése, a digitális tartalmak folyamatos fejlődése határozza meg az életvitelünket. Ezzel összefüggésben a helyi identitással is összefüggésben lévő, feldolgozott, hozzáférhető digitális tartalmak, tudás és közösségi emléktárak digitalizálása fontos cél. Amiatt is, mert ez a lokális információs anyag az információk globális hatékonyságának megsokszorozódásával jár. Könyvtárunkban 2023-ban megkezdődött a helytörténeti vonatkozású gyűjtemény digitalizálása. A cél az, hogy az anyagok feldolgozása és honlapra feltöltése után bárki térítésmentesen hozzáférhessen a gyáli, járási kollektív emlékezethez. A digitalizáció mellett a technológia fejlődésének köszönhetően Gyálon jelentős előrelépés az online katalógus (OPAC) is, amely lehetővé teszi a könyvtárunk állományában való szabad keresést, akár otthonról is. Az OPAC segítségével bárki, bárholnán megtalálja könyvtári állományunkban az igényes olvasmányát, akár összetett szavas keresés segítségével is. Ezen a könnyen kezelhető felületen a beiratkozott olvasók számára plusz szolgáltatások, funkciók állnak rendelkezésre, mint például a dokumentumok hosszabbítása, állománygyarapítási javaslat, foglalás, előjegyzés és még számos más hasznos kínálat. A szándékunk az volt, hogy az interneten keresztül elérhető könyvtári kataló-

gus használata növekedjen. A számadatok önmagukért beszélnek, szinte hétről-hétre nő az OPAC használat. Ez a tény a legjobb bizonyítéka annak, hogy Gyálon is igény van korszerű, összetett és minőségi szolgáltatásokat nyújtó könyvtárra. A fejlődés és fejlesztés, a lépéstartás a technikai fejlődéssel ma már elengedhetetlen. Ilyen tervezett fejlesztés az úgynevezett könyvszekrény, amely leginkább egy csomagautomatára hasonlít, így azoknak az olvasóknak a kölcsönzési igényét is ki tudjuk majd szolgálni, akik elfoglalt, dolgozó emberként nehezen oldják meg, hogy nyitvatartási időben térjenek be hozzánk, viszont igényük van könyvtári könyvek és más dokumentumok kölcsönzésére.

Második kihívás az olvasás népszerűségének a változása. A könyvtárak funkciója és az olvasói szokások is nagyot változtak az elmúlt 30 évben. Az emberek, beleértve a fiatal generációt, nem feltétlenül olvasnak kevesebbet, csak máshogyan és mást. A fiatal generációknak már nem prioritás a könyvek birtoklása, ezzel ellentétben az elektronikus térben való informálódás igen, ott magabiztos felhasználók. Bár nem feltétlenül tudatos olvasók, gyakran kiszolgáltatottjai a netes platformokon található féltudásnak. Ebből kifolyólag, a 8-25 év közötti korosztályban nem az olvasás mennyisége csökken, hanem a klasszikus szépirodalmi

művek olvasása szorul mindinkább háttérbe. E téren nagy felelőssége van a családi, pedagógiai mintának. Abban az esetben, ha a gyermek azt látja, hogy a szülő, pedagógus szívesen olvas, és az olvasás szeretetére mutat példát, a gyermek nagy valószínűséggel szintén szeret majd olvasni. Az olvasottság pedig felvértez az életre: nagyobb kreativitás, problémamegoldás, hatékonyabb életvezetés jellemzi a sokat olvasott embereket. Társadalomtudományi tény, hogy a legtöbb fiatal nem foglalkozik a hagyományokkal és a kultúra egy jelentős részével sem. Itt két kihívást kell egy-

szerre kezelni a szövetséges családdal és nevelési, oktatási intézményekkel együtt a könyvtárosoknak. Az egyik a figyelem felkeltése, fenntartása, a másik a hagyományok megtartása mellett azok újraértelmeztetése. Az érdeklődő fiatal kezébe jó ütemben kell olvas-

nivalót adni. Ma már elsőként nem feltétlenül görög drámát kell a kezébe adni vagy klasszikus nagy irodalmat. Azok nyelvezete és morális tartalma egy felnőtt számára is gyakran kihívást jelent. Ellenben egy friss irodalmi mű vagy műfaj „trójai faló” lehet egy leendő olvasó kezében: példa erre a slam poetry műfaja, amelyet a maga idejében Petőfi Sándor is gyakorolt. A mai kortárs, fiatal közegben pedig a slam poetry a költészet megreformálása, az önkifejezés erős módja. A következő években bevonva a még szívesen olvasó,

„nagyobb kreativitás, problémamegoldás, hatékonyabb életvezetés jellemzi a sokat olvasott embereket.”

1. Mader Béla (Szeged, 1941. augusztus 12.) a Szegedi Tudományegyetem Könyvtárának igazgatója 1990 és 2013 között, egyetemi oktató. Vajda Kornél: A könyvtárak és a könyvtárosok jövője. In: Könyv könyvtár, könyvtáros. 2005/12 (14. évf.). Forrás: <<http://ki2.oszk.hu/3k/2012/09/a-konyvtarak-es-a-konyvtarosok-jovoje/>> [2023.08.27.]

könyvtárba szívesen járó fiatal korosztályokat, az ő nyelvükön, velük közösen népszerűsítjük az olvasást, az olvasás szeretetét. Az ő nyelvükön szólunk a kortársaikhoz.

A harmadik terület a könyvtár mint modern közösségi tér. Az egyre bővülő, egyre változatosabb szolgáltatások és programok által a könyvtárak közösségi terek is, de nem volt ez mindig így. Sokáig a könyvtár misztikus és csendes tér volt, a tudományos elmélyülés tere. Ma már jellemzően a könyvtár nem csak egy hely, ahova bemegyünk, leemelünk egy könyvet, kikölcsönözzük, majd távoznunk. Ma már egy otthonos, közvetlen közösségi tér, ahova jó bemenni, jó ott időt tölteni, ismerősökkel találkozni. Ennek tükrében a könyvtárak, megtartva eredeti feladataikat, a könyvtárszakmai alapokra építkezve egyre változatosabb, egyre gazdagabb programokat kínálnak. Így van ez Gyálon is. Teret adunk minden, az olvasáshoz és irodalomhoz köthető programnak, amellyel kellemes és/vagy hasznos időt lehet tölteni.

A könyvtárunk az elmúlt évtizedekben jól működő, közvetlen kapcsolatokat ápol az iskolákkal és az óvodákkal. Ez a szakmai kapcsolat a következő években még inkább erősödni fog. Meggyőződésem, hogy az olvasóvá nevelést, az olvasás népszerűsítését már az anyaölből kell elkezdni, az óvodás és iskolás években pedig fejleszteni szükséges. A legfontosabb motivátor a szülő, mellettük az óvodapedagógus, a tanító, a tanár, a könyvtáros lehet sikeres. A virágzó kapcsolat a családokkal és az intézményekkel a jövő olvasóinak bázisa. Ahhoz, hogy a családok szívesen

jöjjenek a könyvtárba, elengedhetetlen, hogy rájuk fókuszáló programokat is kínáljunk. Mindemellett, fontosnak tartom a család mint egység megszólításán kívül a különböző korcsoportok megszólítását is. Ennek függvényében az író-olvasó találkozók és más különböző programok nem csak és kizárólag egy korosztályra fókuszálnak, hanem szeretném, ha mindenki megtalálná a maga kedvére való élményét a könyvtárban.

A gyáli könyvtár adottságait figyelembe véve előnyösek a kis létszámban, magas minőséget kínáló programok. Ilyen az iskolai előkészítő könyvtári foglalkozások újraindítása, amely a nagycsoportos gyerekek játékos fejlesztője az iskolára. Ilyenek a számítógépes foglalkozások azok számára, akik az alapokat szeretnék elsajátítani ahhoz, hogy ne maradjanak le, illetve ki a digitális világból. Ilyen program az irodalomterápiás csoport is, ahol arra törekszünk, hogy közösen találjunk kapaszkodókat a mindennapi élet nehézségeihez. A jelenlegi csapatunknak köszönhetően, az említett programokat könyvtáron belül, külsős szakember(ek) bevonása nélkül is megtudjuk oldani a szakirányú végzettségeinknek köszönhetően. A könyvtár integrált intézményként működik, kihasználja az épület minden adottságát, erőforrását, gyakran van könyvtári program a színházteremben vagy akár más termekben is. Három szakalkalmazott mellett a Közösségi Ház munkatársai is aktív alakítói a szolgáltató könyvtár sikeireinek. A tiszta terek, a stabil gazdálkodás, a műszaki üzemeltetés, a közművelődési, információs és kommunikációs munkatársakkal a napi közös munka, valamint Bretus Imre elkötelezettsége a

könyvtár fejlesztése mellett adja az alapot, hogy a látogató szeressen ide jönni, rendezett körülmények között élményt kapjon. A könyvtári kínálat minden rendezvényen, városi fesztiválprogramon is folyamatosan jelen van. Gyálon a könyvtár hiteles, családirias, kedves hely, amely nem csak a meglévő olvasóit várja, hanem azokat is, akik még soha nem léptek be az épületünkbe.

Végezetül, mit hoz majd a jövő? A jövő víziójaként a könyvtárat egy kényelmes információs csomópontként képzelem el, ahol biztosítottak a lokális és globális digitális tudáshoz az esélyegyenlőség mentén szerveződő hozzáférési lehetőségek. Modern eszközökön és könyvtári platformokon, innovatív tudásközvetítőként szolgáltunk majd. Mindezek mellett otthonos közösségi térként is kibéleljük a tudásra és közösségre, személyes kapcsolatokra vágyó emberek igényeit.

Intézményvezetők és könyvtárvezetők napjainkig

A könyvtár vezetői

ifj. Cseszneki Gyuláné (1966–1967), Csinos Antalné Margit (1967–1971), dr. Bokor Árpádné Julianna (1971–1993), Méhész Árpádné Ildikó (1993–1998), Zsigmondné Dörfler Judit (1998–2003), Méhész Árpádné Ildikó (2003–2016), Csósz Tamásné Hajni (2016–2018), Jene Miklósné Andrea (2018–2022), Hüttner Szilvia (2022–)

A rendszerváltástól a gyáli kultúra területén tevékenykedők

1990-ig Szabó Erika, 1990–1991 között Kármán Pál, 1991–1992 között Sárosi Lászlóné, 1992–1993 között Kéri Péter, 1993–1995 között Kármán Pál, 1995–1996 között Borosné Balogh Ibolya, 1996–2001 között Pataki István.

Az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár intézményvezetői

Szalai Dezső András: 2002. augusztus 1. – 2007. július 31.

(Szalai Dezső András után Szálinger Balázst választották, de nem foglalta el a pozícióját.)

Tóthné Fajtha Anita: 2007. augusztus 3. – 2007. december 31.

Gazdik István: 2008. január 1. – 2012. december 31. és 2013. január 1. – 2017. május 21.

Ljubimov Krisztina: 2017. május 22. – 2018. május 31.

Csósz Tamásné: 2018. június 1. – 2018. július 14.

Bretus Imre: 2018. július 15. – 2023. július 14. és 2023. július 15-től.

A 2002 előtti adatok Czagányi László: Gyál története I-II. című könyvének második kötetéből (332–333. o.), a 2002 utáni intézményvezetőkre vonatkozó adatok a Polgármesteri Hivatal irattárából származnak. Köszönet Papp Krisztina aljegyző asszonynak a forrásgyűjtésért.

Az Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtár munkatársai 2023-ban

Balról-jobbra, hátsó sor: Szabó Miklós, Nagy Tímea, Bretus Imre, Velkei Erika, Puskás-Lázár Beatrix, Viszok Márton

Első sor: Csóbor Éva, Kiss Károlyné, Magyar Tünde, Tomsitsné Bányai Mária, Tóth Erzsébet, Andrassy Cintia, Bakó Lilla, Hüttner Szilvia, Mór-Baranyai Ildikó, (Csizma Éva)

Az intézmény munkatársainak fotója 2023 novemberében készült.

Napjaink...

Hangulatok napjainkban – Családi napok

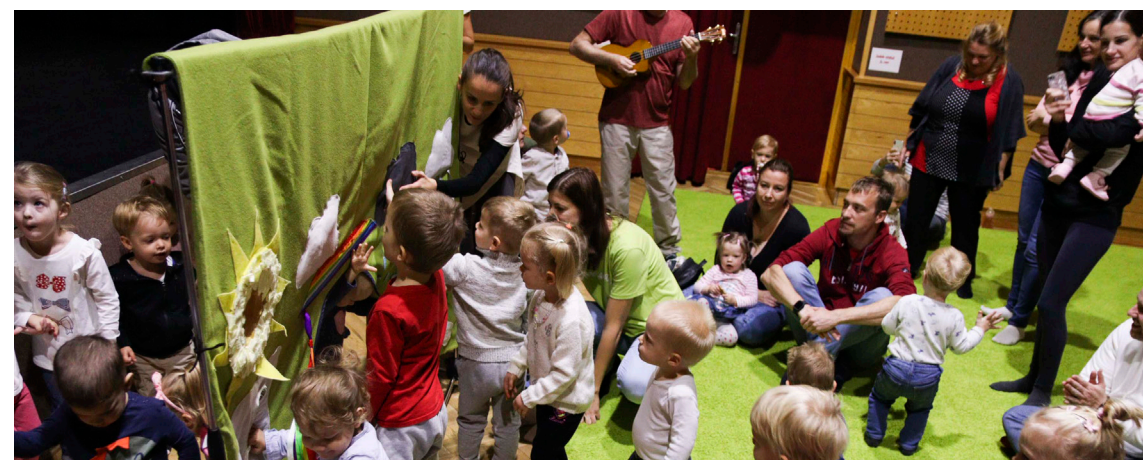

Gyermekszínházak

Babaszínházak

Kiállítások

Tematikus napok

Advent, az együtt töltött idő értékes ünnepe

Koncertek, színházak

Fesztiválok

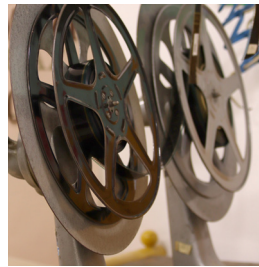
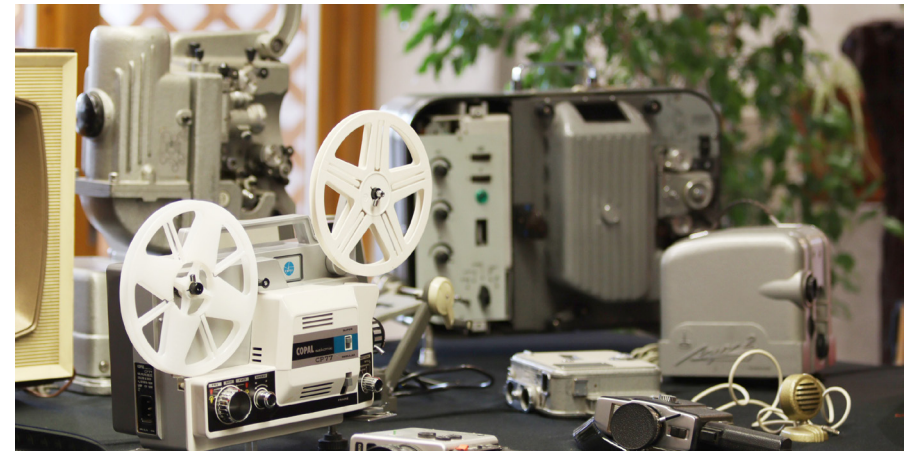
Versenyek,
pályázatok,
anyanyelv
ápolása

Irodalomi
élmény-
fürdők

Gyáli-Wood Mozifestiválók

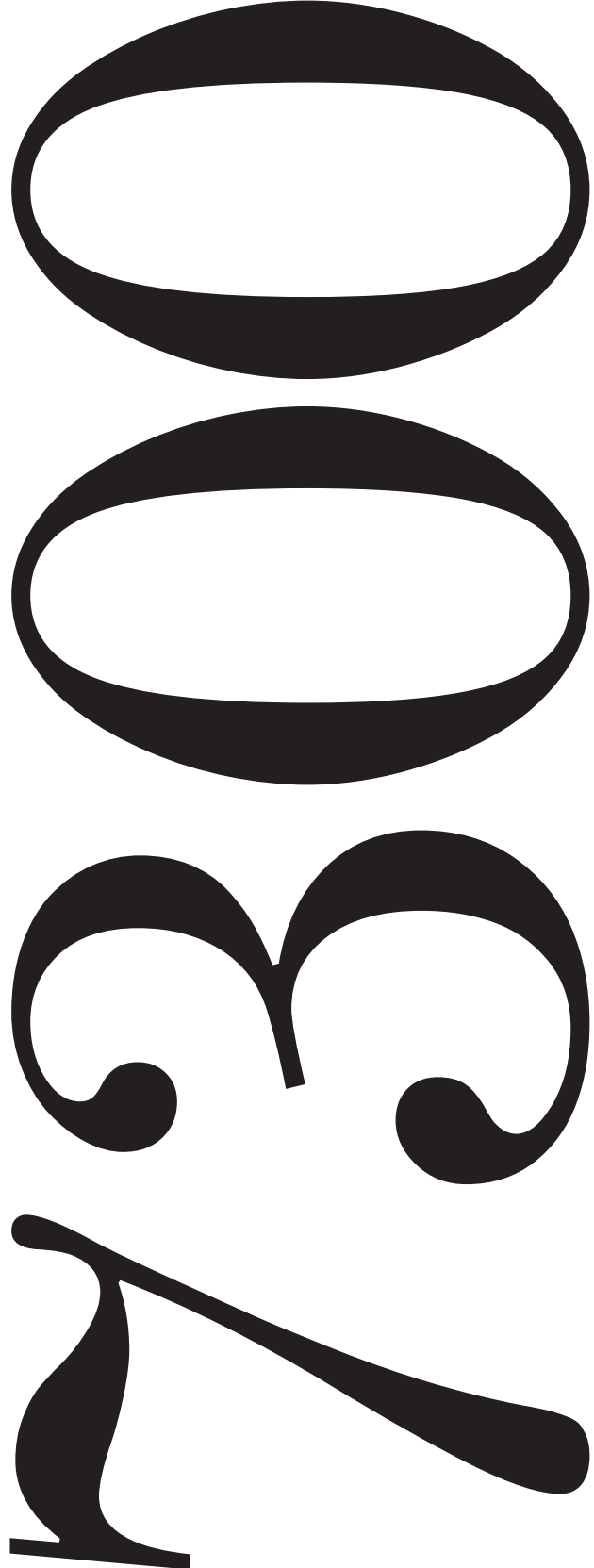

20. születésnap, ünnepi hétvége

Esélyegyenlőség, konferenciák

**További történetek,
titkok, mesék
a Közös Értékeink
Házáról a
www.gyalikozhaz.hu
weboldalon és a
közösségi oldalainkon.
Várjuk Önt is!
Ne feledje,
Ön is a város
történetének részese!**

